

בני העיר פרק רביעי מגילה

עין משפט גור מצוה

נה א מיי פ"ג מהל
מלה הלכה כ:
נו ב ג מיי שם הלכה כ
טו"ע א"ח סימן
מ"פ ע"ה ה' ה'
נז ד ה מיי שם הלכה כ:
נה ו מיי שם טו"ע שם
ע"ה ה'
נב ז מיי שם טו"ע שם
ע"ה ה'
ה ח מיי שם טו"ע שם
ע"ה ה'
ס ט מיי שם טו"ע שם
ע"ה ה':

רבינו הננאל

אמר אבי קור שיתא מואת תצוה עד וגישה כור תחת וחד חות וקרא מכי תשא עד ועשית כור תחשת. וקיימא לן כוותיה. חל להיות ראש חודש אדר בכי תשא עצמה, אמר אבי קור שיתא מכי תשא עד ויקהל, וחד חודש וקורא מכי תשא ועד ועשית כור תחשת. וקיימא לן כוותיה דתניא איתמר ראש חודש אדר שחל להיות בערב שבת, רב אמר, מקדימין וקורין פרשת שקלים בשבת שהיא כ"ו יום בשבט, שאם לא תקרא כך אלא בשבת שהיא שני ימים באדר בצ"ו יומי לשולחנות, בענין משעה שמפסיקין בשקלים עד ט"ז [באדר, ט"ו יום] ואחר כך יוצאין השולחנות, והנה אם תשטמט בשני ימי אדר נמצאו השולחנות יוצאין ב"ד יום ופרק שמואל דאמר מאחרין וקורין בשבת שהיא שני ימים באדר, כיון ששולחנות כל אימת דחל י"ה באדר בערב שבת לא נפקי עד חד בשבת, לא בצ"ו. ואקשינן לשמואל דתניא איזו היא שבת ראשונה כל שחל ראש חודש אדר להיות בתוכה [ואפילו בערב שבת], ודייקין מאי לאו ערב שבת דומיא דתוכה מה כשחל להיות בתוכה מקדימין וקורין פרשת שקלים, אף כשחל ראש חודש אדר בערב שבת מקדימין וקורין משבת שעברה. ופרק שמואל לא תימא בתוכה אלא בה. וכן היא סוגיא דתמניא, איזו היא שבת ראשונה כל שחל ראש חודש אדר להיות בתוכה [בה] ואפילו בערב שבת. פי' בה, בשבת עצמה, כשחל להיות ראש חודש אדר בשבת עצמה קורין פרשת שקלים, כך אפי' אם חל להיות בערב שבת קורין בשבת עצמה. והא פלוגתא דרב ושמואל כתנאי היא, דתניא מסרגין לשבתות דברי ר' יהודה. ודנתן קראת סיורגין ומפשיטין פסיקין פסיק, ואמר ר' שמעון (מ) איתמי אני אומר אין מסרגין, כלומר שאין מפסיקין אלא שקורין שבת אחר שבת, בזמן שחל ראש חודש אדר.

אמרי אוקומי הוא דמוקמי הסס. כלומר אין הדבר ניכר לשם פרשת שקלים אלא סבירי שלא נסמימה פרשת ואתה תלוה עד כאן: **ואד חאני וקרי.** חוזר ושונה לקרות מכי תשא עד ועשית כור נחושט וגו': **נופלה בשבתות.** שקורין אותה שני שבתות זו אחר זו: **רב אמר מקדימין.** וקורין כדי תשא עצמה שבזמן כדמות כמותה: **דהאס פן.** דמאחרין צלרי ליה לשולחנות משני שבתות דלמירין לעיל^א משום ששולחנות הולכין לשבת צמדינה בט"ו מקדימין וקורין מראש חודש שהיה דורשין שמי שבתות לפנין כדבן שמעון בן גמליאל ואם מאחר עד למחרת ראש חדש אין כלל הקדמה שמי שבתות: **חמיסר צמעי נשבתא מקולע.** ואתו היום לא ימחילו ללכת ולישב צמדינה מפני כבוד השבת: **לא נפקי עד כהד בשבת.** וכי מאחרת נמי איכא שמי שבתות הלכך מאחרין כדי שלא תנטרך להפסיק ביום ז' פרשיות: **בזמן שבת דוקא.** דאי מאחרת ודאי צברי להו יומי לשולחנות: **אמר שמואל.** האי בתוכה דקמני לאו תוך שצוה אלא תוך שבת עלמנו: **וכן סנה דבי שמואל.** בתוספתא (ב) דהך דתניא שמי א' או היא שבת ראשונה כל שחל ר"ח אדר להיות זה ציוס שבת עצמו ואפילו חל בערב שבת של אחרון כאלו חל זה. אלמא מאחרין אשמעינן: **מסרגין.** לשון סיורגין. א. כלומר מפסיקין לשבתות זין פרשה לראשונה לשניה כשחל ר"ח צמול שמקדימין לשעבר ל"כ צברי להו יומי לשולחנות ומפסיקין לשבת הבאה ולשבת שלישית קורין וזכור כדי שתהא סמוכה וזכור לפורים: **אין מסרגין.** דמפרש ואולי: **אימתי אני אומר אין מסרגין בזמן שחל להיות בערב שבת.** דכי נמי מאחרין לא צברי יומי לשולחנות כדאמר שמואל לעיל סוף שולחנות לא יצני עד חד בשבת הלכך מאחרין ואין כאן סירוג: **אבל בזמן שחל להיות כהד בשבת.** דאי מאחרת להו צברי להו יומי לשולחנות לא נפקי עד כד כהך נקדים ויש כאן סירוג: הכי גרסינן כי היכי דלא ליקדום עשייה לזיכרה: **סנ בשניה זכור.** קא סלקא דעתך דראש חודש אדר שחל להיות בשבת קאי דמיירי ציה רישא דתמניתי: **שניה להפסקה.** כלומר לאו אריפא קאי אלא אסיפא קאי דקמני חל להיות בתוך השבת מקדימין לשעבר ומפסיקין לשבת הבאה ועלה קאי ואמר בשבת של אחר הפסקה קורין וזכור צבוק שצוה שלאחריה יהא פורים: **איזו היא שבת שניה.** כלומר שבת של פרשה שניה פרשת זכור: **בשונה.** לאחריה ואפילו חל פורים בערב שבת: **צב.** ציוס שבת עצמו קורין הפרשה צו ציוס ואפילו חל בערב שבת אחרון כאלו חל לשבת שלמחרת והיינו כשמואל: **חל להיות פורים בשבת.** דברי הכל אין קורין וזכור לשעבר דהא השתא לא קדמה עשייה לזיכרה וגבי מוקפיין קדמה זיכרה לעשייה: **עדיין היא מתלוננת.** אף צו אומר רב מקדימין כדי שתקדם זיכרה לעשייה דעיריות:

אמרי אוקומי הוא דקא מוקמי תתא אלא אמר אביי *קרו שיתא מואת תצוה עד ועשית וחד תני וקרי מכי תשא עד ועשית מיתבי^ב חל להיות בפרשה הסמוכה לה בין מלפניה בין מלאחריה קורין אותה וכופלין אותה בשלמא לאביי ניהא אלא לר' יצחק נפחא קשיא אמר לך ר' יצחק נפחא ולאביי מי ניהא תיגח לפנייה לאחריה היכי משבחת לה אלא מאי אית לך למימר כופלה בשבתות הכא נמי כופלה בשבתות חל להיות בכי תשא עצמה א"ר יצחק נפחא קרו שיתא מן ועשית עד ויקהל וחד קרי מכי תשא עד ועשית מתקיף לה אביי השתא אמרי למפרע הוא דקרי אלא אמר אביי קרו שיתא עד ויקהל וחד תני וקרי מכי תשא עד ועשית תניא כוותיה דאביי חל להיות בכי תשא עצמה קורין אותה וכופלין אותה: **חל להיות בתוך השבת** מקדימין לשבת שעברה: **איתמר ר"ח אדר שחל להיות בערב שבת רב אמר מקדימין ושמואל אמר מאחרין רב אמר** *מקדימין דאם כן בצרי להו יומי שולחנות ושמואל אמר מאחרין אמר לך סוף סוף חמיסר במעלי שבתא מיקלע ושולחנות לא נפקי עד חד בשבת הלכך מאחרין תנן חל להיות בתוך השבת מקדימין לשעבר ומפסיקין לשבת אחרת מאי לאו אפילו בע"ש לא בתוך השבת דוקא ת"ש איזו היא שבת ראשונה כל שחל ר"ח אדר להיות בתוכה ואפילו בערב שבת מאי לאו אפילו בע"ש דומיא דתוכה מה תוכה מקדימין אף ע"ש מקדימין אמר שמואל בה וכן תנא דבי שמואל בה כתנאי מסרגין לשבתות דברי ר' יהודה הנשיא ר"ש בן אלעזר אומר אין מסרגין אמר ר"ש בן אלעזר אימתי אני אומר אין מסרגין בזמן שחל להיות בע"ש אבל בזמן שחל להיות בתוך השבת מקדים וקורא משבת שעברה אע"פ שהוא שבט: בשנייה זכור וכו': **איתמר פורים שחל להיות בע"ש רב אמר** *מקדימין פרשת זכור ושמואל אמר מאחרין רב אמר מקדימין כי היכי דלא תיקדום עשייה לזיכרה ושמואל אמר מאחרין אמר לך כיון דאיכא מוקפיין דעבדי בחמיסר עשייה וזיכרה בהדי הדדי קא אתיין תנן בשניה זכור והא כי מיקלע ריש ירחא בשבת מיקלע פורים בערב שבת וקתני בשניה זכור אמר רב פפא מאי שניה שניה להפסקה תא שמע איזו שבת שניה כל שחל פורים להיות בתוכה ואפילו בערב שבת מאי לאו ערב שבת דומיא דתוכה מה תוכה מקדימין אף ערב שבת מקדימין אמר שמואל בה וכן תנא דבי שמואל בה חל להיות בשבת עצמה אמר ר"ה לדברי הכל אין מקדימין ורב נתמן אמר עדיין היא מחלוקת איתמר נמי א"ר חייא בר אבא אבא רבי אבא אמר רב פרום שחל להיות בשבת מקדום וקורא בשבת שעברה זכור: בשלישית פרה אדומה וכו': **תנו רבנן** איזו היא שבת שלישית כל שסמוכה לפורים מאחריה איתמר ר' חמא בר' חנינא אמר שבת הסמוכה לר"ח ניסן ולא פליגי הא דאיכלע ר"ח ניסן בשבת הא דאיכלע באמצע שבת: **ברביעית** *החדש הזה לכם: **תנו רבנן** יר"ח אדר שחל להיות בשבת קורין כי תשא ומפסיקין ביהודיע ואי זו היא שבת ראשונה כל שחל ר"ח אדר להיות בתוכה ואפילו בערב שבת יבשניה זכור ומפסיקין *פקדתי ואי זו היא שבת שניה כל שחל פורים להיות בתוכה ואפילו *זורקתי עליכם ואי זו היא שבת שלישית כל שסמוכה לפורים מאחריה *ברביעית החדש הזה ומפסיקין *כה אמר ה' [אלהים] בראשון באחד לחודש ואיזו

לחיות ערב שבת. מכלל דסבר שקורין פרשת שקלים למחר כשמואל ולפיכך אין מפסיקין. ותנא קמא סבר מקדימין וקורין משבת שעברה אע"פ שהיא שבת שני ימים באדר וקיימא לן כרב גמליאל דפריך כשמואל לטעמיה לית הילכתא כוותיה. ת"ר ראש חודש אדר שחל להיות בשבת קורין בכי תשא ומפסיקין ביהודיע ואיזו היא שבת ראשונה כל שחל ראש חודש אדר להיות בתוכה ובערב שבת. ופסיקין כל שחל להיות בתוכה אמר ה' ופקדתי, איזו היא שבת שניה כל שחל (זמן) בערב שבת. בשלישית פרה אדומה ומפסיקין וזקנין עליכם, ואיזו היא שבת שלישית כל שסמוכה לפורים מאחריה והא כשחל ראש חודש ניסן באמצע שבת אבל ואם חל ראש חודש ניסן באמצע שבת שלישית פרה אדומה ומפסיקין כה אמר ה' בראשון באחד לחודש כו'. ד"ר ששלמי ר' בא בשם ר' חייא בר אשי אין מפסיקין בין פורים לתוכה בין פורים לפרה. ר' לוי אמר אין מפסיקין בין פרה לחודש. וסימניהון של פרשיות הללו, בין המוסות הללו אם רצה לשחנת ישתחב שליש רביעי לא ישתח. ובדין הוא שיקדום החדש לפרה, ובאדר בניסן הוקם תחנכה ובשני ימים בניסן נשפרה הפרה, ולמה הקדימוה מפני שהיא סתרתה של ישראל.

איזו היא שבת שלישית. שקורין צו פרשה שלישית: **הא דאיכלע ראש חודש אדר שחל להיות בשבת** מקדום וקורא בשבת שעברה אע"פ שהיא שבת שני ימים באדר וקיימא לן כרב גמליאל דפריך כשמואל לטעמיה לית הילכתא כוותיה. ת"ר ראש חודש אדר שחל להיות בשבת קורין בכי תשא ומפסיקין ביהודיע ואיזו היא שבת ראשונה כל שחל ראש חודש אדר להיות בתוכה ובערב שבת. ופסיקין כל שחל להיות בתוכה אמר ה' ופקדתי, איזו היא שבת שניה כל שחל (זמן) בערב שבת. בשלישית פרה אדומה ומפסיקין וזקנין עליכם, ואיזו היא שבת שלישית כל שסמוכה לפורים מאחריה והא כשחל ראש חודש ניסן באמצע שבת אבל ואם חל ראש חודש ניסן באמצע שבת שלישית פרה אדומה ומפסיקין כה אמר ה' בראשון באחד לחודש כו'. ד"ר ששלמי ר' בא בשם ר' חייא בר אשי אין מפסיקין בין פורים לתוכה בין פורים לפרה. ר' לוי אמר אין מפסיקין בין פרה לחודש. וסימניהון של פרשיות הללו, בין המוסות הללו אם רצה לשחנת ישתחב שליש רביעי לא ישתח. ובדין הוא שיקדום החדש לפרה, ובאדר בניסן הוקם תחנכה ובשני ימים בניסן נשפרה הפרה, ולמה הקדימוה מפני שהיא סתרתה של ישראל.

הגהות הב"ח
(א) ר"ש ד"ה וכן תנא דבי שמואל בתוספתא לה. שולחן תמניא זו חלו: (ב) ר"ח ה' דאיכלע וכו' ככ"י חמא כ"י תמנא:

מוסף רש"י
חל להיות. ר"ח חל, בפרשה הסמוכה לה. לפיכך מקדים וקרי מוכי תשא עד ועשית מיתבי חל להיות בפרשה הסמוכה לה בין מלפניה בין מלאחריה קורין אותה וכופלין אותה. שבת שחל להיות בתוכה לא נפקי עד כהד בשבת.

חל להיות בשבת פרשת שקלים (סס).
לחיות ערב שבת. מכלל דסבר שקורין פרשת שקלים למחר כשמואל ולפיכך אין מפסיקין. ותנא קמא סבר מקדימין וקורין משבת שעברה אע"פ שהיא שבת שני ימים באדר וקיימא לן כרב גמליאל דפריך כשמואל לטעמיה לית הילכתא כוותיה. ת"ר ראש חודש אדר שחל להיות בשבת קורין בכי תשא ומפסיקין ביהודיע ואיזו היא שבת ראשונה כל שחל ראש חודש אדר להיות בתוכה ובערב שבת. ופסיקין כל שחל להיות בתוכה אמר ה' ופקדתי, איזו היא שבת שניה כל שחל (זמן) בערב שבת. בשלישית פרה אדומה ומפסיקין וזקנין עליכם, ואיזו היא שבת שלישית כל שסמוכה לפורים מאחריה והא כשחל ראש חודש ניסן באמצע שבת אבל ואם חל ראש חודש ניסן באמצע שבת שלישית פרה אדומה ומפסיקין כה אמר ה' בראשון באחד לחודש כו'. ד"ר ששלמי ר' בא בשם ר' חייא בר אשי אין מפסיקין בין פורים לתוכה בין פורים לפרה. ר' לוי אמר אין מפסיקין בין פרה לחודש. וסימניהון של פרשיות הללו, בין המוסות הללו אם רצה לשחנת ישתחב שליש רביעי לא ישתח. ובדין הוא שיקדום החדש לפרה, ובאדר בניסן הוקם תחנכה ובשני ימים בניסן נשפרה הפרה, ולמה הקדימוה מפני שהיא סתרתה של ישראל.